

EDEFORS HEMBYGDSFÖRENING

40 ÅR

Av Eric Stenberg, Harads

1965 samlades tjugo intresserade hembygdsvänner till en studiecirkel i hembygdskunskap. Ledare för cirkeln var församlingens kyrkoherde Ewert Aronsson. 1967, efter två års cirkelarbeta, bildades Edefors Hembygdsförening med Ewert Aronsson som ordförande. Vid starten fick föreningen 67 medlemmar. Vid årsskiftet 2006/07 har föreningen 450 medlemmar.

Hembygdsföreningens syfte och mål vid starten var

- att tillvarata och vårda Edeforsbygdens äldre och nyare kultur
- att utforska, samla, vårda och beskriva bygdens minnen, av såväl andlig som materiell art
- att på lämpligt sätt väcka kunskap om gångna utvecklingsskedens betydelse för nuvarande kultur

Under de 40 verksamhetsåren har följande arbetat som hembygdsföreningens ordföranden:

Ewert Aronsson, Harads, Rodrik Larsson, Bovallen, Arne Palm, Harads, Ingrid Helmstein, Harads, Eivor Lind, Bodträskån, Eric Stenberg, Harads, Lorentz Hansén, Bodträskfors, Carl-Eric Bergström, Bodträskfors och från 2006 Karl Göte Granström, Forsnäs.

Under åren har olika förtjänsttecken utdelats. 1978 erhöll Stens Larsson, Bovallen, riksförbundets utmärkelse för sitt arbete i hembygdsvård. 1983 fick Rodrik Larsson, Bovallen, Föreningsbankens försilvrade medalj för arbete i hembygdsvårdens tjänst. Ingrid Helmstein har erhållit förbundets hedersnål med lagerkrans.*

Hembygdsföreningens arbete under de gångna 40 åren har i grunden följt de syften och mål, som togs fram vid bildandet 1967. Att slå broar mellan historien, nuet och framtiden är ledorden i föreningsarbetet.

* I samband med årsmötet i år tilldelades Eric Stenberg förbundets "Hedersnål med lagerkrans" för sina 40 förtjänstfulla år i Edefors Hembygdsförening". (Redaktionens tillägg)

1963 köpte Edefors kommun jordbruksfastigheten Kläppen. I samband med köpet iordningställdes Kläppgården till hembygdsgård, där nu Edefors Hembygdsförening har sin verksamhet.

Kläppgården används för sammankomster av olika slag. Här finns också utställningar. Bland dem kan nämnas Waldemar Granlunds akvareller med anknytning till laxfisket och Laxholmen. Akvarellerna ägs av hembygdsföreningen genom en donation 1980 av Ehrnfrid Hedberg, Harads. På övre planet finns den gamla lanthandeln, en trämodell av södra fisket i Edefors, samt ett modellbygge av dammen i Bodträskfors.

Där finns också en emigrantutställning, som i stort handlar om Artur Landfors, som utvandrade till Amerika 1912. Landfors kom från Norrhed, och blev en av Svenskamerikas största poeter och arbetarförfattare. På en tavla, broderad av Solveig Kristiansson, finns Landfors' hem i Norrhed avbildat. 1990 kom boken "Utvandraren och hembygden" ut. Boken beskriver utvandrarerna Artur Landfors' liv och leverne, hans poesi och hemlängtan. Bokens tillkomst får tillskrivas Ingrid Helmstein.

Norra rummet, "salen", har tapetserats, målats och möblerats och därmed blivit ett fint samlingsrum bl. a. utrustat med en del gammal litteratur. Hembygdsföreningens utställningar har omarbetats och flyttats inom huset.

I bagarstugan har hembygdsföreningen byggt upp ett bygdemuseum, invigt 1975, med ca 300 föremål. Ett av rummen är inrett som en gammal skolsal med skolbänkar, böcker och planscher. Vid museets östra gavel står vällingklockan, som 1975 flyttades från den nedbrunna Åminnegården till Kläppgården.

Verksamheten vid Kläppgården har utökats genom att fler organisationer och mer studieverksamhet har tillkommit. Ett nytt inslag är musikcaféer, där besökare i brasans sken dricker kaffe och under tiden får möjlighet att presentera sin musik. Kulturkvällar och andra festliga sammankomster anordnas. Årets stora begivenhet är festen på midsommardagen. Under fem sommarveckor ansvarar hembygdsföreningen medlemmar, ibland med hjälp av skolungdomar, för turistinformationen.

1967 utgav föreningen första numret av "Glimtar från Edeforsbygden", en tidskrift, som speglar händelser förr och nu, men också berör dagens samhälle. I år, 2007, kommer 36:e årgången ut. Ansvariga för utgåvorna genom åren har varit Ingrid Helmstein och Eric Stenberg.

Under senare år har hembygdsföreningens verksamhet kraftigt utökats. Tillsammans med Harads PRO har föreningen förvärvat f.d. Sameprodukters

kontorsbyggnad. Huset har iordningställt och fungerar som ett Slöjdens Hus. På övre plan har hembygdsföreningen utrustat lokalen med ett 20-tal vävstolar och på nedre plan har PRO en fullt utrustad snickerilokal. EHF och PRO tillsammans äger och driver byns bagarstuga.

Sedan 2004 driver Edefors Hembygdsförening sommarcafé på Laxholmen – en lyckad satsning, som har lockat många besökare till denna fina kulturplats. Förhoppningen är att verksamheten bland de många 1700-talsbyggnaderna ytterligare skall kunna utvidgas med visningar och guidning i området. Bygdens musiker, caféet med sina erkänt goda laxsmörgåsar och försäljningen i fiskestugan av genuina hantverk förstärker ytterligare trivselen, som den goda miljön ger.

Ett några år gammalt, uppskattat inslag i verksamheten är byavandringen varje höst, då byar inom Edefors församling besöks. ”Bykännare” berättar då byns historia och guidar till intressanta platser.

Kläppgården och Laxholmen rymmer mycket av vår bygds kulturarv. Här förvaras gångna tiders historia. Vi värnar om bygdens kulturmiljö och vi agerar starkt för vår bygds levnad och utveckling. Detta tillsammans med vår övriga verksamhet ger Dig en plats i vårt arbete. Vi behöver ytterligare medlemmar, som direkt kan medverka i våra verksamheter, alla är välkomna. Ungdomar har här ett stort kulturellt intresseområde, som kommer att ge dem känsla för hembygden och kulturmiljön.

*Ewert Aronsson, kyrkoherde i Edefors församling 1964 – 1969.
Initiativtagare till bildandet av Edefors Hembygdsförening.*